

BEWUST EN ONBEWUST TAAL VERWERVEN

WAT WERKT MISSCHIEN, EN WAT WERKT WAARSCHIJNLIJK NIET?

Prof. dr. Bart Deygers | dr. Marieke Vanbuel

ONS ONDERZOEK

Effectiviteit van NT2-trajecten en impact van instructie

dr. Marieke Vanbuel – Katrijn Gijswijt – Shauny Seynhaeve

DE AANLEIDING

Maatschappelijke
integratie

Economische
zelfredzaamheid

Kennis van de
maatschappij

Taalvaardigheid

DE AANLEIDING

Maatschappelijke
integratie

Economische
zelfredzaamheid

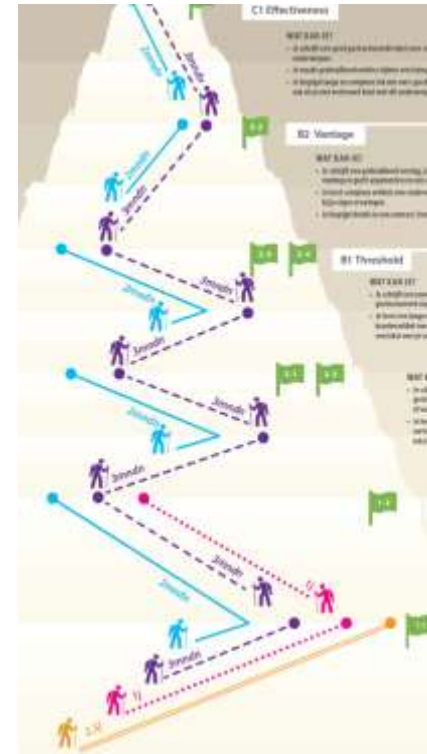
Kennis van de
maatschappij

Taalvaardigheid

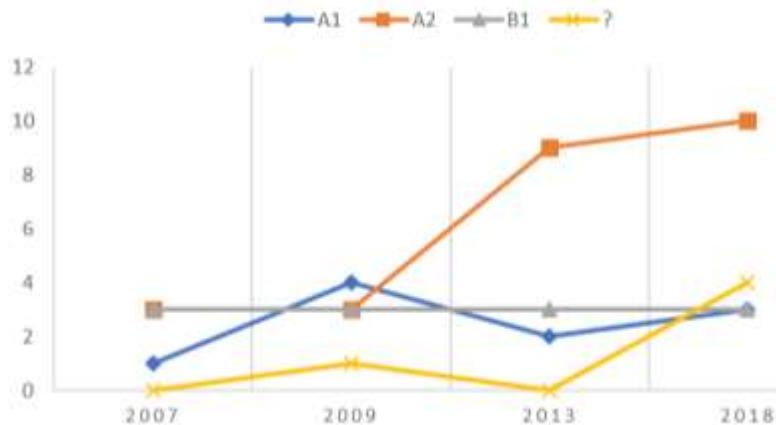
DE AANLEIDING

“We verwachten dat de inburgeraar op het einde van het traject het taalniveau A2 behaalt. Het taalniveau wordt via een gestandaardiseerd, op een aantal centrale plaatsen georganiseerd, examen getest.”

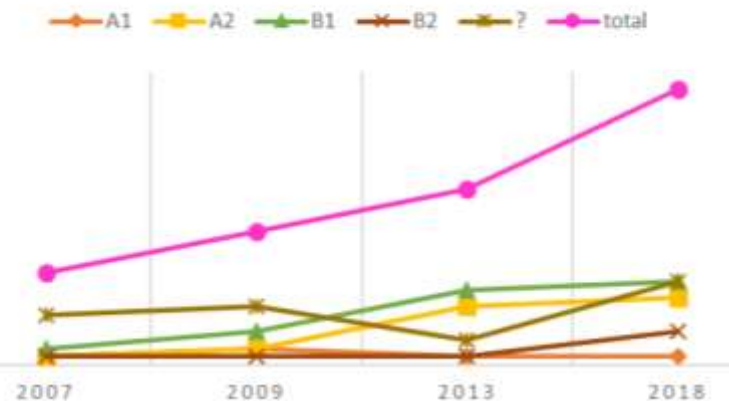

TAAALVAARDIGHEID & MAATSCHAPPIJ

TAALEISEN PERMANENT VERBLIJF

TAALEISEN NATIONALITEITSVERWERVING

CENTRALE VRAAG

Kunnen we van alle leerders
verwachten dat ze NT2-leerwinst
boeken?

ONDERZOEK 1

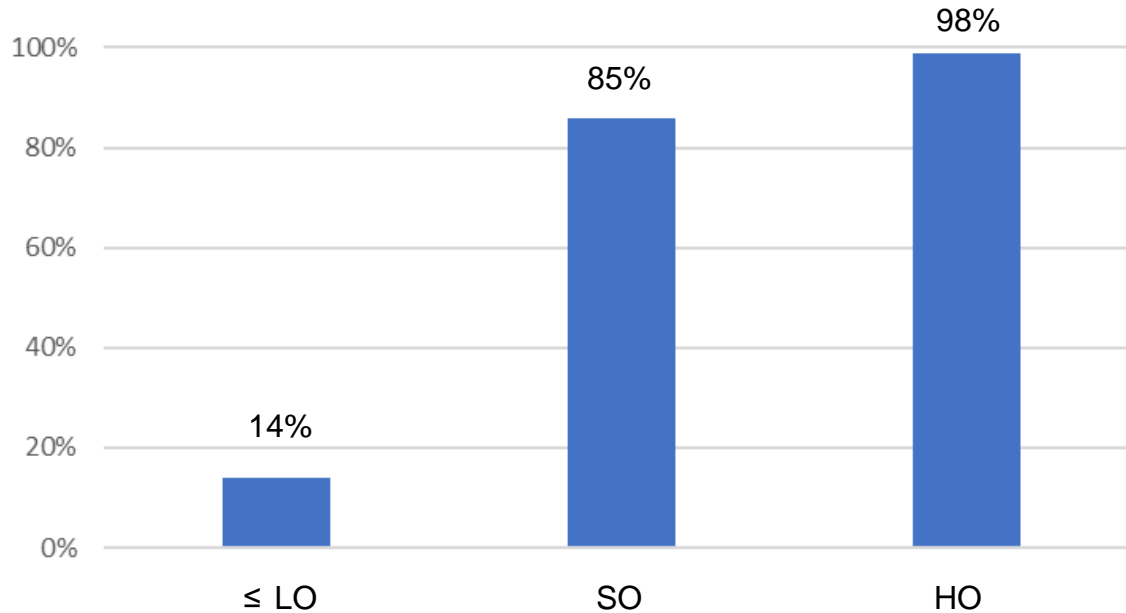
SOWIESO NIET

TEST CIVIEL EFFECT: SLAAGKANS

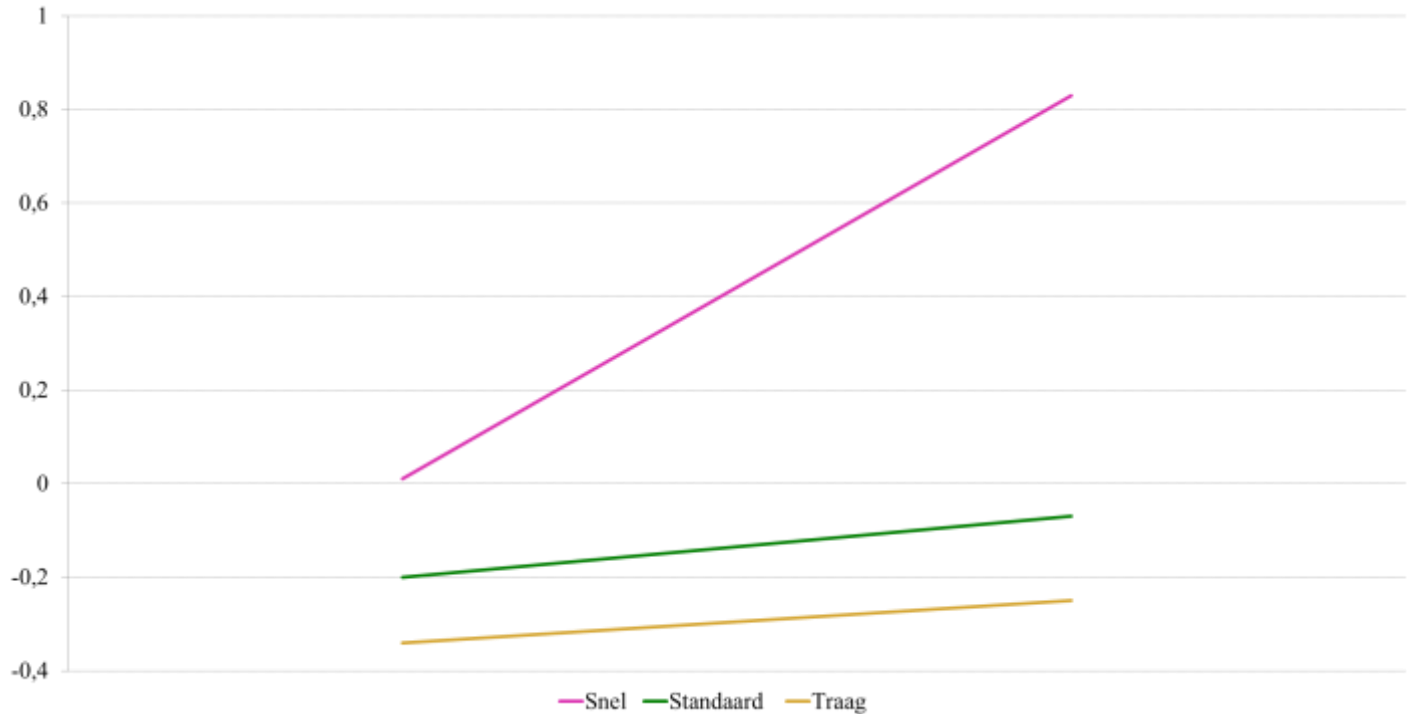
Respondenten $n = 1063$

TEST CIVIEL EFFECT: SLAAGKANS

VERSCHILLENDE PRESTATIES EN GROEI

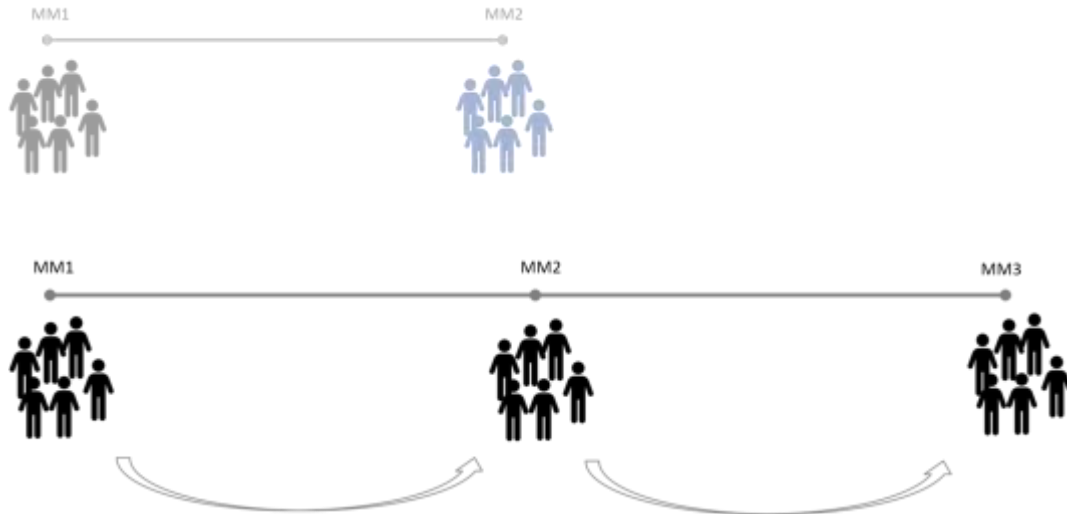

ONDERZOEK 2

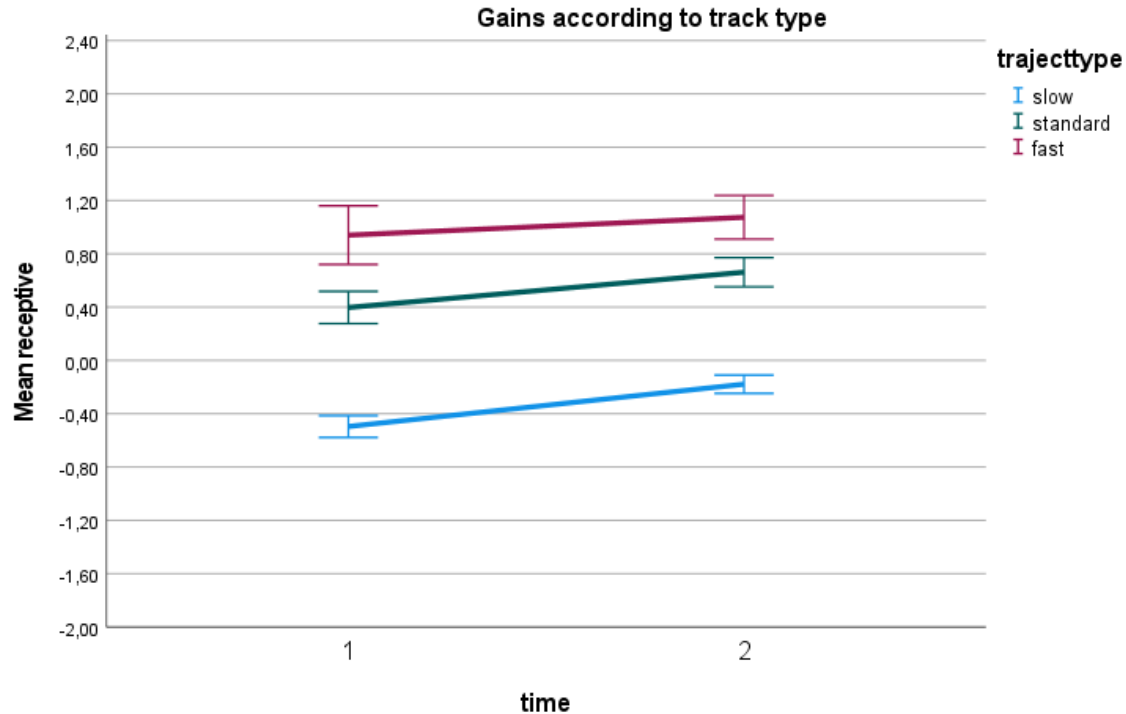
KWEETNOGZONIET

ONDERWIJSEFFECTIVITEITSSTUDIE

Longitudinaal design

VERSCHILLENDE PRESTATIES, GELIJKE GROEI

Error Bars: 95% CI

TAAALVERWERVING

DRIE NIVEAUS

VRAAGJE

Welke cursist geef je de grootste kans op leerwinst? Waarom?

Mohand

- 36 jaar, man, Pakistan
- Spreekt Urdu, Engels
- Burgerlijk ingenieur
- Woont 2 jaar in asielcentrum Reno
- Partner en kinderen in Pakistan
- NT2-workshops in asielcentrum

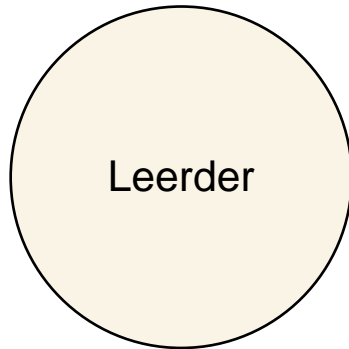
Nyanchama

- 46 jaar, vrouw, Frankrijk
- Spreekt Frans, Engels
- Werkt in farmaceutische industrie
- 3 maanden in Antwerpen
- Heeft partner en 2 kinderen (12, 16)
- Linguapolis

Poorya

- 18 jaar, man Iran
- Spreekt Farsi, Engels
- Geen diploma, niet alfabetisch geletterd
- 1.5 jaar in België, aangekomen als niet-begeleide minderjarige
- BENO-traject bij LIGO

DE LEERDER

LEERWINST IN NT2: LEERDERNIVEAU

Individuele verschillen

Aanleg

Doorzettingsvermogen

Sociaal-economische status

Moedertaal

Werkgeheugen

Scholingsgraad

Geletterdheid

Leeftijd

Motivatie

Trauma

Aanleg

De *talenknobbel* bestaat en biedt vooral voordeel bij beginnende leerders, vaak in een context van expliciete instructie

Doorzettingsvermogen / persoonlijkheid

Meer doorzettingsvermogen is een voorspeller van taalwinst

Sociaal-economische status

Armoede, werkloosheid, scholingsgraad, sociaal kapitaal zijn negatieve voorspellers van taalwinst bij expliciete instructie.

Moedertaal

Hoe groter de “linguistic distance”, hoe stroever tweedetaalverwerving kan gaan.

LEERWINST IN NT2: LEERDERNIVEAU

Individuele verschillen

Aanleg

Doorzettingsvermogen

Sociaal-economische status

Moedertaal

Werkgeheugen

Scholingsgraad

Geletterdheid

Leeftijd

Motivatie

Trauma

Impact op expliciet leren

(e.g., Ellis, 2004; DeKeyser, 2019; Kurvers, 2015)

LEERWINST IN NT2: LEERDERNIVEAU

Individuele verschillen

Aanleg

Doorzettingsvermogen

Sociaal-economische status

Moedertaal

Werkgeheugen

Scholingsgraad

Geletterdheid

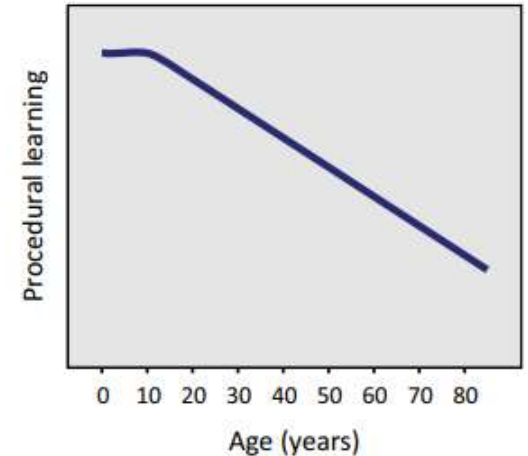
Leeftijd

Motivatie

Trauma

| Impact op impliciet leren

(Dehaene, 2021; Zwart et al., 2017)

LEERWINST IN NT2: LEERDERNIVEAU

Individuele verschillen

Aanleg

Doorzettingsvermogen

Sociaal-economische status

Moedertaal

Werkgeheugen

Scholingsgraad

Geletterdheid

Leeftijd

Motivatie

Trauma

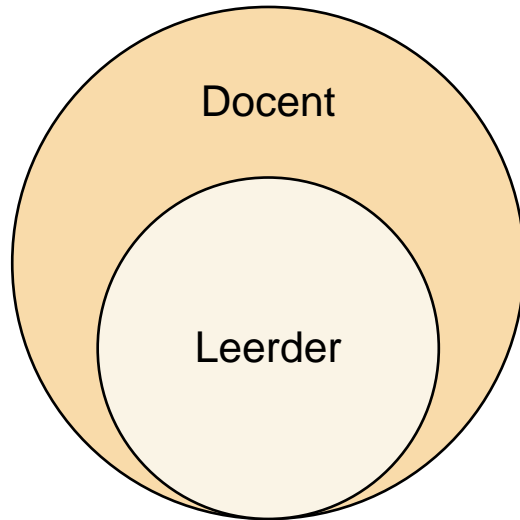
Motivatie

Intrinsieke motivatie beïnvloedt snellere tweedetaalverwerving positief

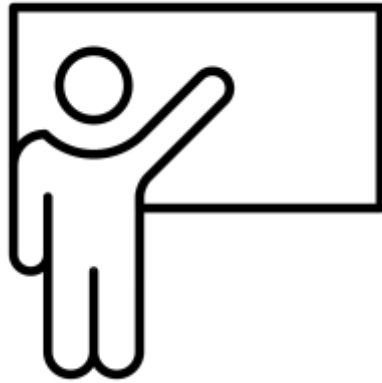
Trauma

Langetermijnimpact op (formele) tweedetaalverwerving

INSTRUCTIE & DOCENT DOEN ERTOE

INSTRUCTIE & DOCENT DOEN ERTOE

30%

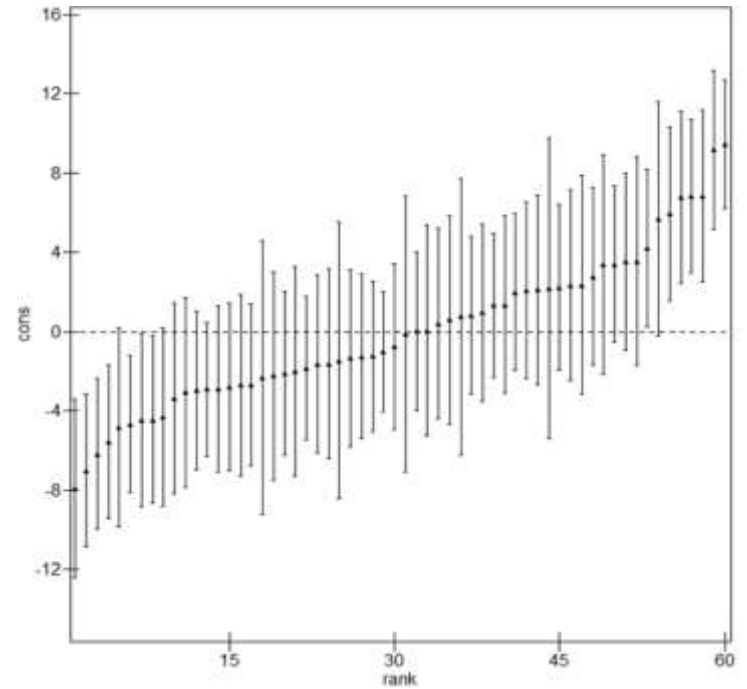

INSTRUCTIE & DOCENT DOEN ERTOE

Grote verschillen tussen klasgroepen

Lezen: 13%

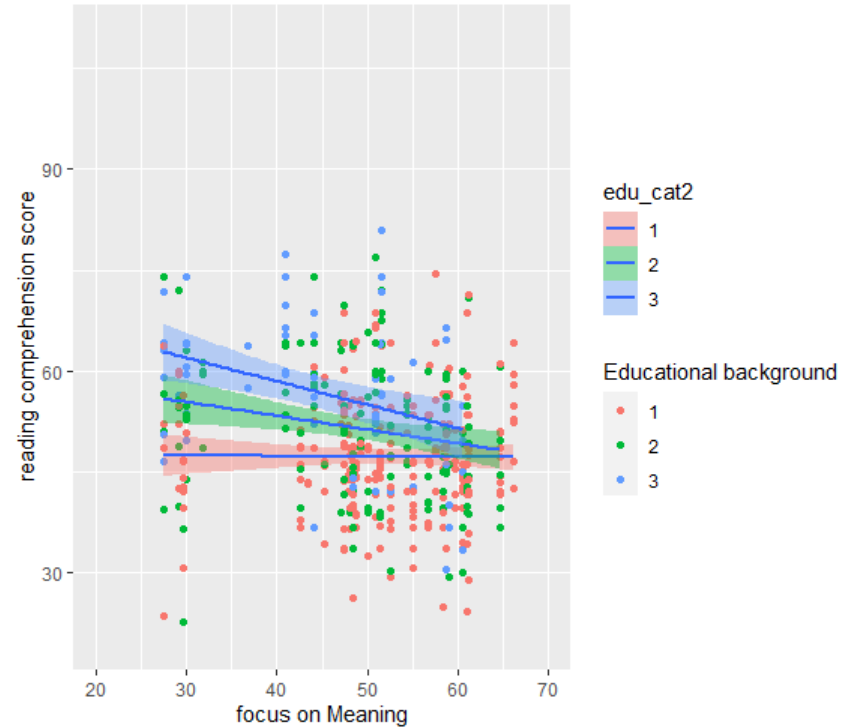
Luisteren: 19%

EFFECTIVITEIT INSTRUCTIE VERSCHILT

Focus on meaning:

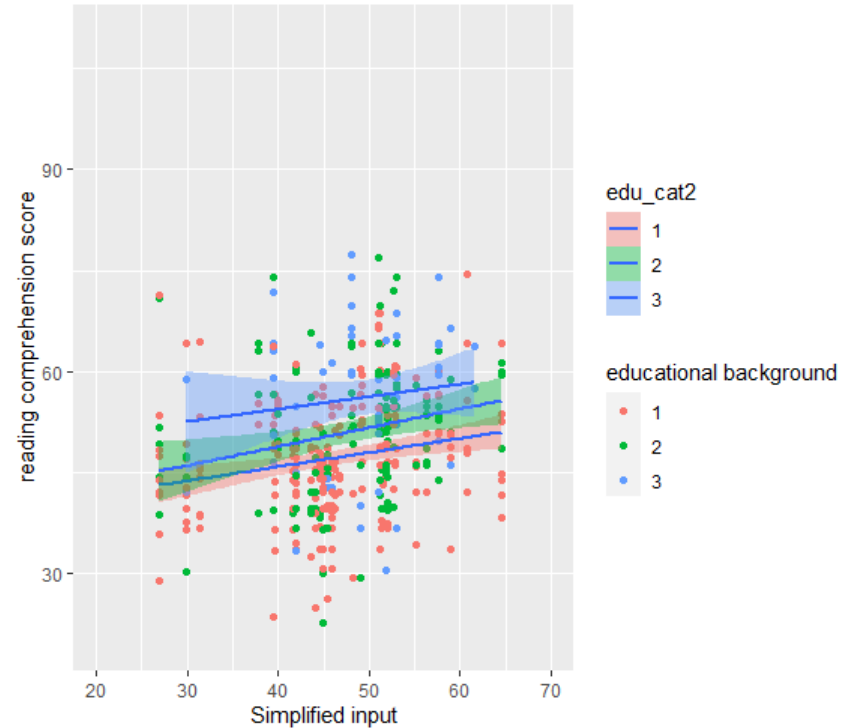
Negatief voor leesscore bij
hoger opgeleiden

EFFECTIVITEIT INSTRUCTIE VERSCHILT

Authentieke input:

Positief voor leesscore bij
hoger opgeleiden

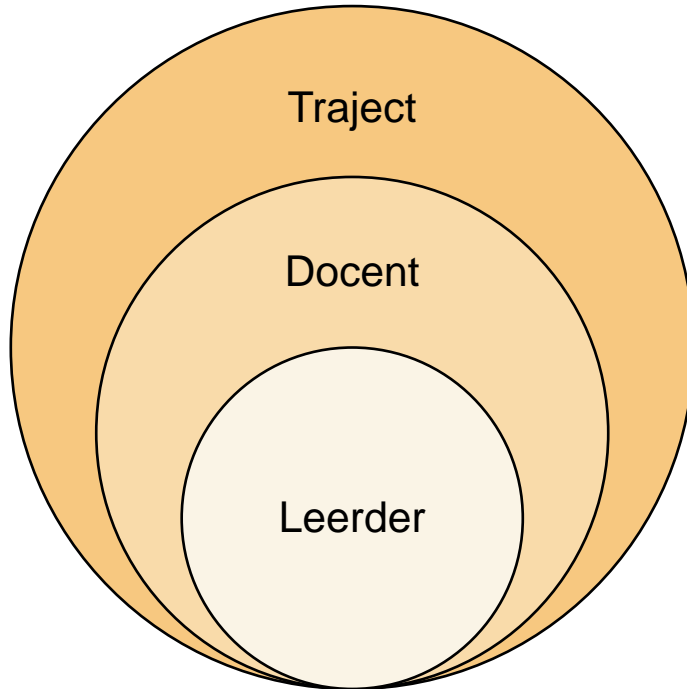
EFFECTIVITEIT INSTRUCTIE VERSCHILT

Authenieke input:

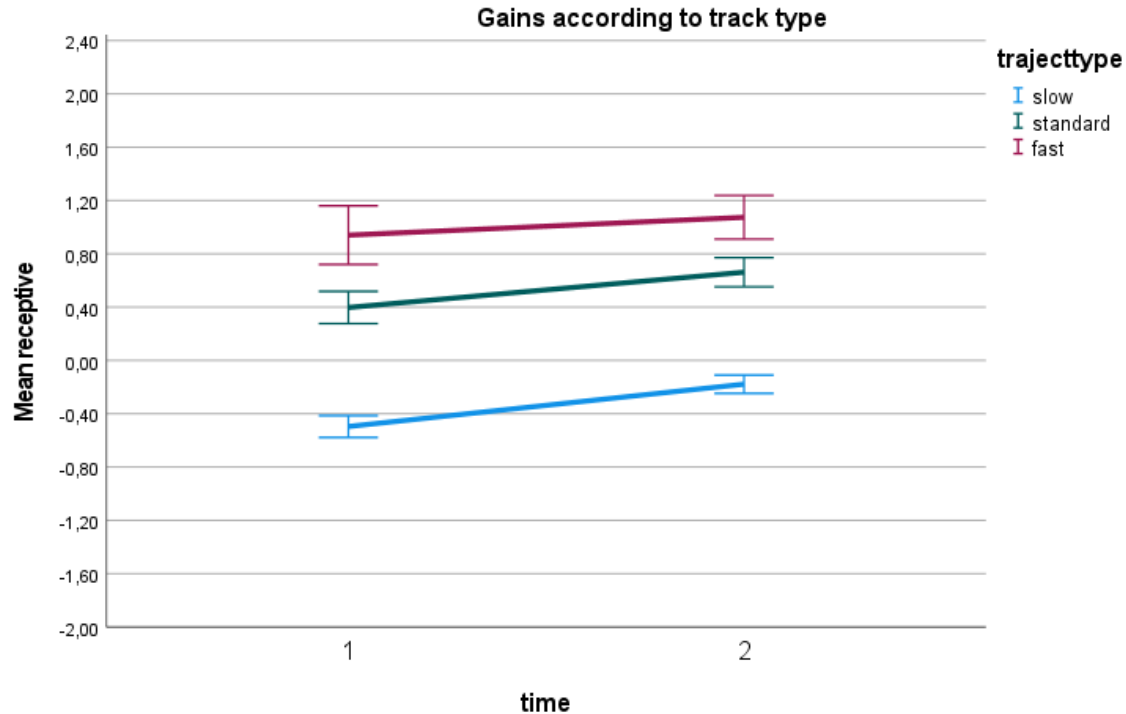
Positief voor luisterscore bij kortgeschoolde profielen

VARIATIE IN LEERWINST: TRAJECTNIVEAU

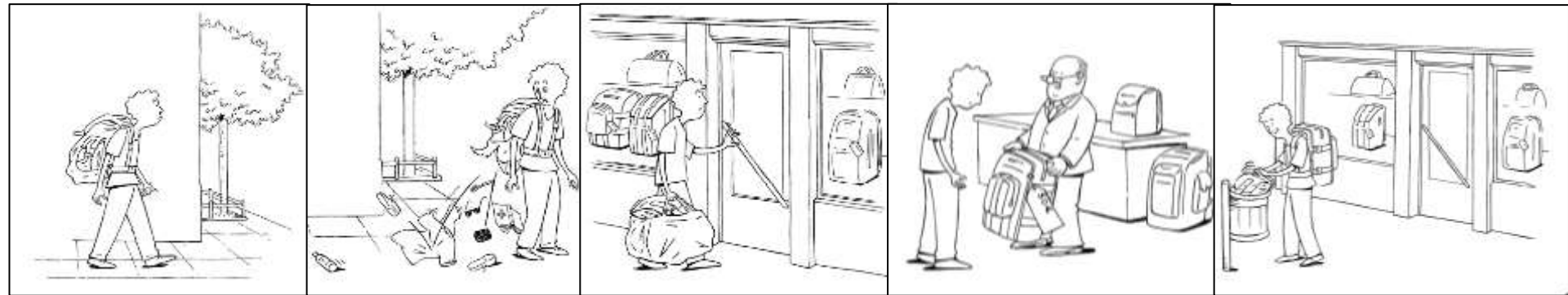
VERSCHILLENDE PRESTATIES, GELIJKE GROEI

Error Bars: 95% CI

VERSCHILLENDE PRESTATIES, GELIJKE WINST

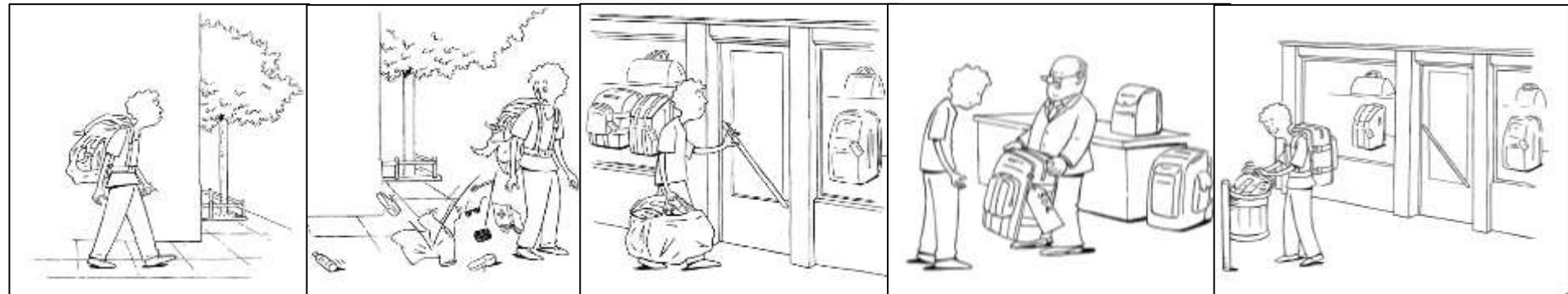
Hoe sneller het traject hoe “beter” de prestaties
(voor “hetzelfde” ERK-niveau)

Fadoumo

1. Is man. Man ga.
2. Een man doen zak. Alles vies. Een man bagage.
3. Een man gaat naar dien huis. Deur open.
4. Een man praten. Kun [?] Een bagage.
5. Een man wegen zak in de poort.

Hatice

1. Hier zie ik de man.
2. Maar zijn tas is kapot. Zijn kleren, bril, boek, schoenen en een fles.
3. Hier zie ik dat de man naar de supermarkt gaat. Misschien wil hij een tas kopen.
4. Hier zie ik dat de man een tas wil kopen, maar ik denk dat hij vindt de prijs zo hoog.
5. Hij aan. Hij doet. Hij doet zijn nieuwe tas aan en hij gooit zijn oude tas in de *basket*.

VERGELIJKING SCHRIJFPRESTATIES

hwis on Bon on Bark Hwis an
awto Foto 1 gwot Heel nooi
an Bark an Bom

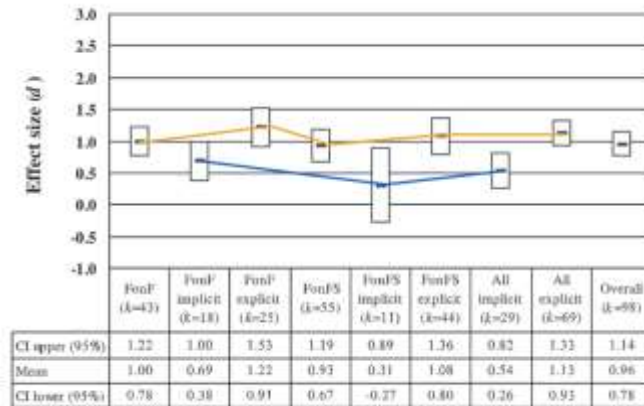
Aan de links is een rustige straat
maar aan de rechts is druk. Ik
vind liever een rustige straat. Er
kunnen de kinderen spelen, en
er zijn vele bomen. Omdat er
geen negatieve energie is.

TAAALVERWERVING

EFFECTIEVE INSTRUCTIE

TAALDIDACTIEK: WAT WERKT?

- V é é l leerkansen
- Rijke input, betekenisvolle interactie
- Betrokken op concrete noden
- Hoge verwachtingen
- ~~- Meer instructietijd~~
- ~~- Zoveel mogelijk impliciet~~

LEERKANSEN

Sluit aan bij leefwereld, hou het functioneel

Creëer een veilige, positieve context.

LEERKANSEN

LEERKANSEN

Enkel input is niet voldoende:

“*Luister naar de radio*” is een goede tip, maar het is niet zeer effectief.

Gebruik begrijpbare taal, vermijd “foreigner talk”

*“Wat jij gisteren doen?”

Gebruik een systeem: scaffolding

INPUT & INTERACTIE

“YOU KNOW BOKKENPOOTJES?”

Werk doelmatig aan woordenschat.

2 overwegingen:

- Quick wins
- Welke woorden zijn noodzakelijk in het dagelijkse leven van x?

WOORDENSCHATVERWERVING

Woordenschatverwerving is een traag, non-lineair proces
Herhaling is essentieel, vergeten is normaal

Je leert al lezend nieuwe woorden nadat je ze minstens 8 keer gezien hebt

Je leert al luisterend nieuwe woorden nadat je ze minstens 15 keer gehoord hebt

WOORDENSCHATVERWERVING: QUICK WINS

- Bied woordenschat aan in betekenisvolle context
- Focus op hoogfrequente woorden
- Focus op cognaten
- Er is niets mis met woorden vertalen of een foto tonen
- Leer “chunks” aan

INFORMELE LEERKANSEN: FEEDBACK

In spontane gesprekken blijf je best spaarzaam met expliciete feedback. Focus op doorpraten en positieve ervaringen.

Recasts kunnen effectief zijn, als ze opgemerkt worden en betrekking hebben op gekende structuren.

- Beginnende leerder: “Gisteren ik heb slecht geslapen”
“Echt? Waarom?”
- Ervaren leerder: “Gisteren ik heb slecht geslapen”
“Gisteren *heb ik* slecht geslapen. Echt?
Waarom?”

JE LEERT TAAL DOOR IMMERSIE?

Winst op vlak van vlotheid (soms uitspraak en woordenschat) staat quasi vast.

Veel hangt af van woonsituatie, moedertaalgebruik, vrienden, werk, mogelijkheden tot interactie...

IMPLICIET LEREN IS NIET ALTIJD BETER

Taalgroei enkel door immersie is niet vanzelfsprekend

Winst op vlak van vlotheid staat quasi vast

Woordenschat, grammatica, schrijfvaardigheid... variabel

Instructie helpt, liefst met een expliciete component

IMPLICIET LEREN IS NIET ALTIJD BETER

- Expliciet levert voordelen op korte termijn
(Norris & Ortega, 2006)
 - Impliciet beter op langere termijn
(Kang, Sok, & Han, 2018)
-
- ➔ Expliciete instructie als opstap
 - ➔ Taal leren op werkvloer: impact van werkgeheugen

AANDACHT VOOR NODEN

BRENG NODEN IN KAART

Met wie spreken mensen Nederlands, of willen ze Nederlands spreken?

Welke situaties komen vaak voor, welke situaties vrezen ze?

Welke concrete communicatienoden hebben ze?

Probeer daar concrete hulp te bieden: selecteer “speerpuntsituaties”

AANGEPAST, REALISTISCH TAALGEBRUIK

NEDBOX | | [geavanceerd zoeken](#) | [Home](#) | [Puls](#) | [Contact](#) | [Inloggen](#) | [Help](#)

Werk | Kinderen | Consument | Vijfrijd | Sociaal contact | Leven in België | Gezondheid | De wereld | Echt gezond? | Nieuw leven

Elektrische steps

★ ★★ ★★★★★

Elektrische steps zijn gevaarlijk.

2020 gebeurden er in Vlaanderen 206 ongevallen met e-steps. De meeste steppers kousen tegen of onder een auto terecht. Er zijn ook veel botsingen met fietsers en voetgangers. Bij die ongevallen overleden twee steppers. Daarom is een helm dragen een goede raad. Sommige politici denken aan nieuwe regels. Ze willen elektrische steps verbieden voor kinderen.

Elektrische steps zijn gevaarlijker dan gedacht. Dat is duidelijk na vorig jaar. In

Lees het artikel.
Waarover gaat het?

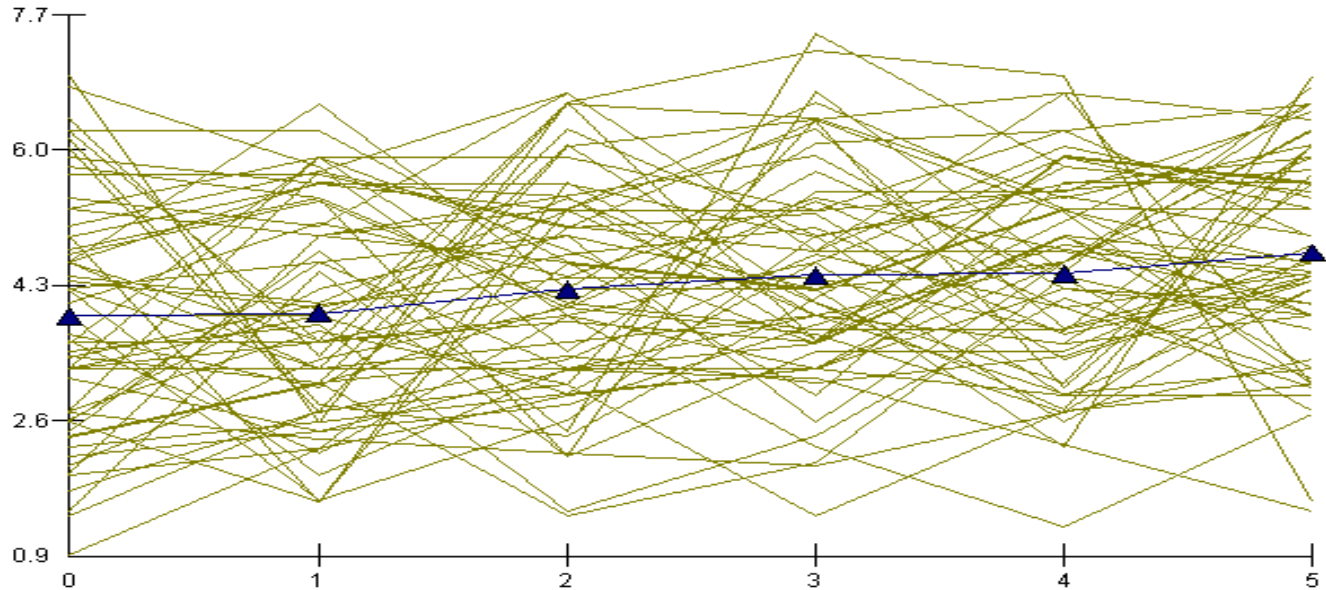
- Elektrische steps rijden te snel.
- Er zijn veel ongevallen met elektrische steps.
- Elektrische steps zijn erg duur.

[controle](#)

© Dit artikel is gebaseerd op een artikel van [Wahlert](#), (november 2021)

VERWACHTINGEN

HOGE (REALISTISCHE) VERWACHTINGEN

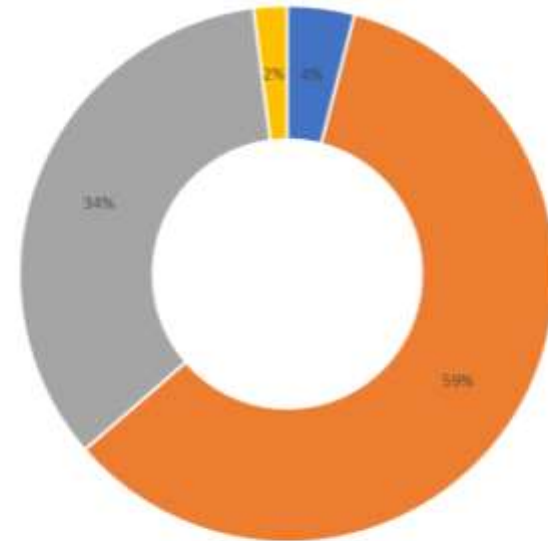
HOGE (REALISTISCHE) VERWACHTINGEN

B1 - C2: evolutie vormcorrectheid

■ Vooruitgang ■ Vooruitgang + plateau ■ Plateau ■ Achteruitgang

HOGE (REALISTISCHE) VERWACHTINGEN

B1 - C2: evolutie vormcorrectheid

■ Vooruitgang ■ Vooruitgang + plateau ■ Plateau ■ Achteruitgang

TAALEVOLUTIE IS NIET STEEDS LINEAIR

En sterk afhankelijk van een wirwar aan variabelen

BOVENAL: HOU HET TOF!

Veel interactie, contextgebonden

Feedback durven geven, zonder spreekdurf te verstoren

Expliciete feedback:

best snel na fout

best met focus op taalfout in context

werkt beter bij mensen met sterker metatalig

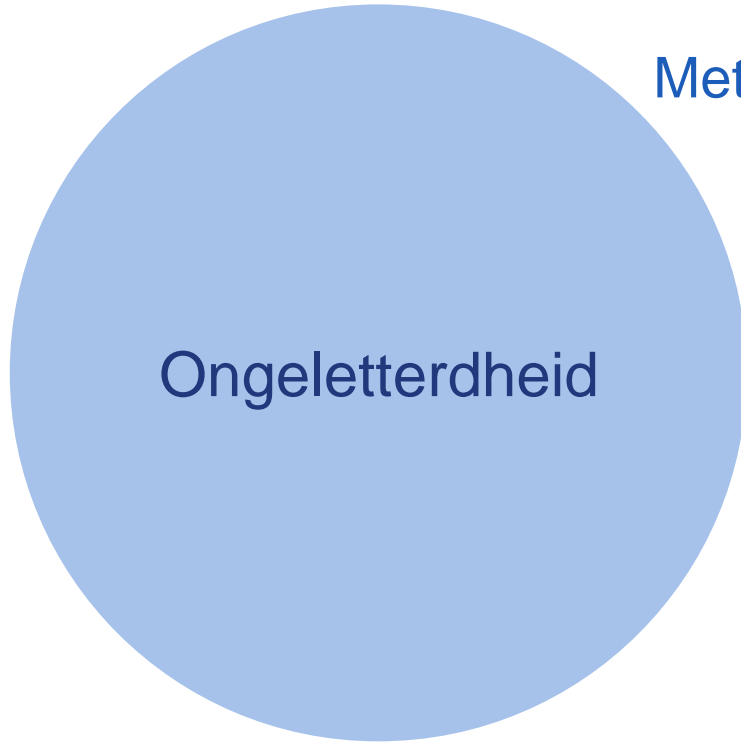
bewustzijn

respecteer de “order of acquisition”

TAAALVERWERVING

EN KWETSBARE LEERDERS

GELETTERDHEID / SCHOLING HEEFT IMPACT

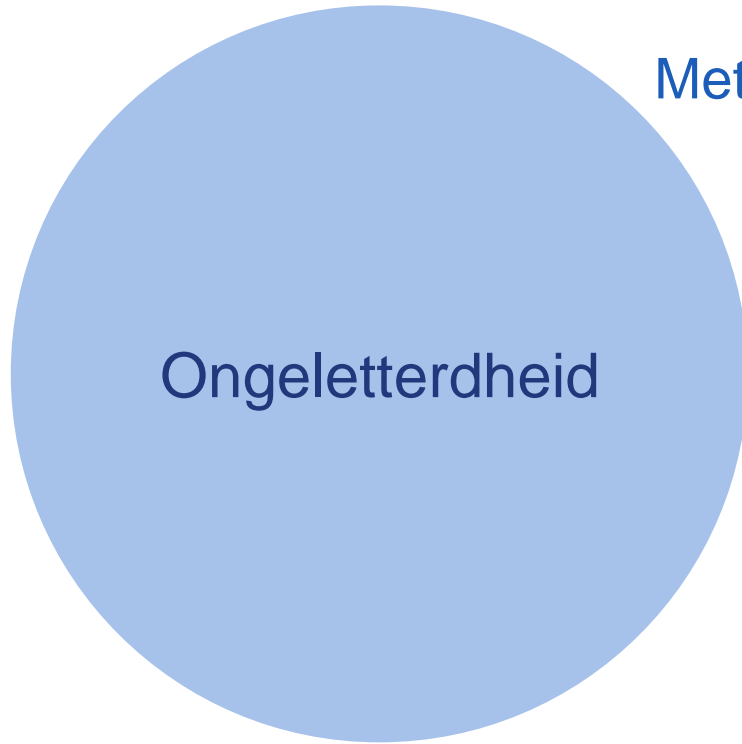

Metatalig bewustzijn

Welk woord is het langst?

Splits de zin op in zinsdelen

GELETTERDHEID / SCHOLING HEEFT IMPACT

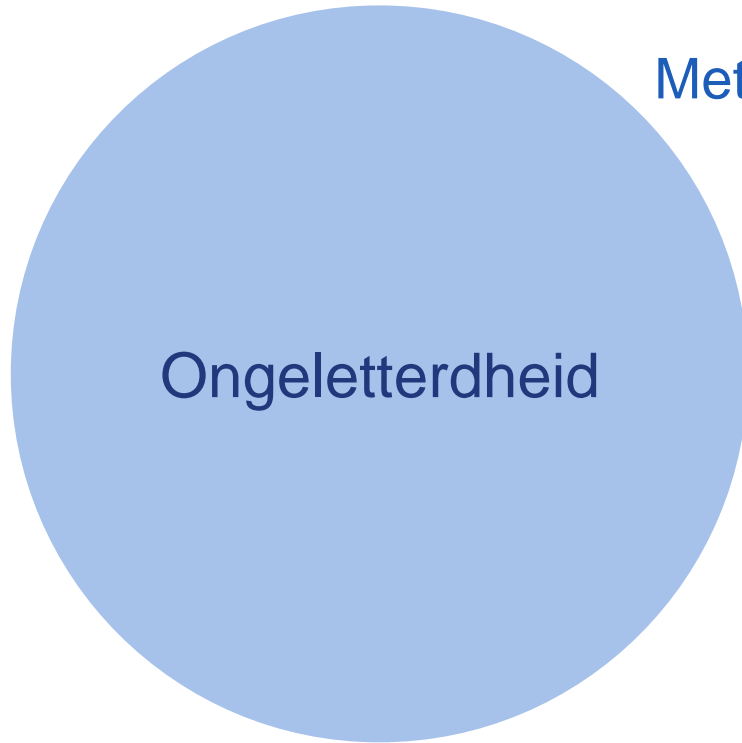

Metatalig bewustzijn

Fonemisch bewustzijn

*Vervang de eerste letter van “koe”
Geef een woord dat rijmt op “man”*

GELETTERDHEID / SCHOLING HEEFT IMPACT

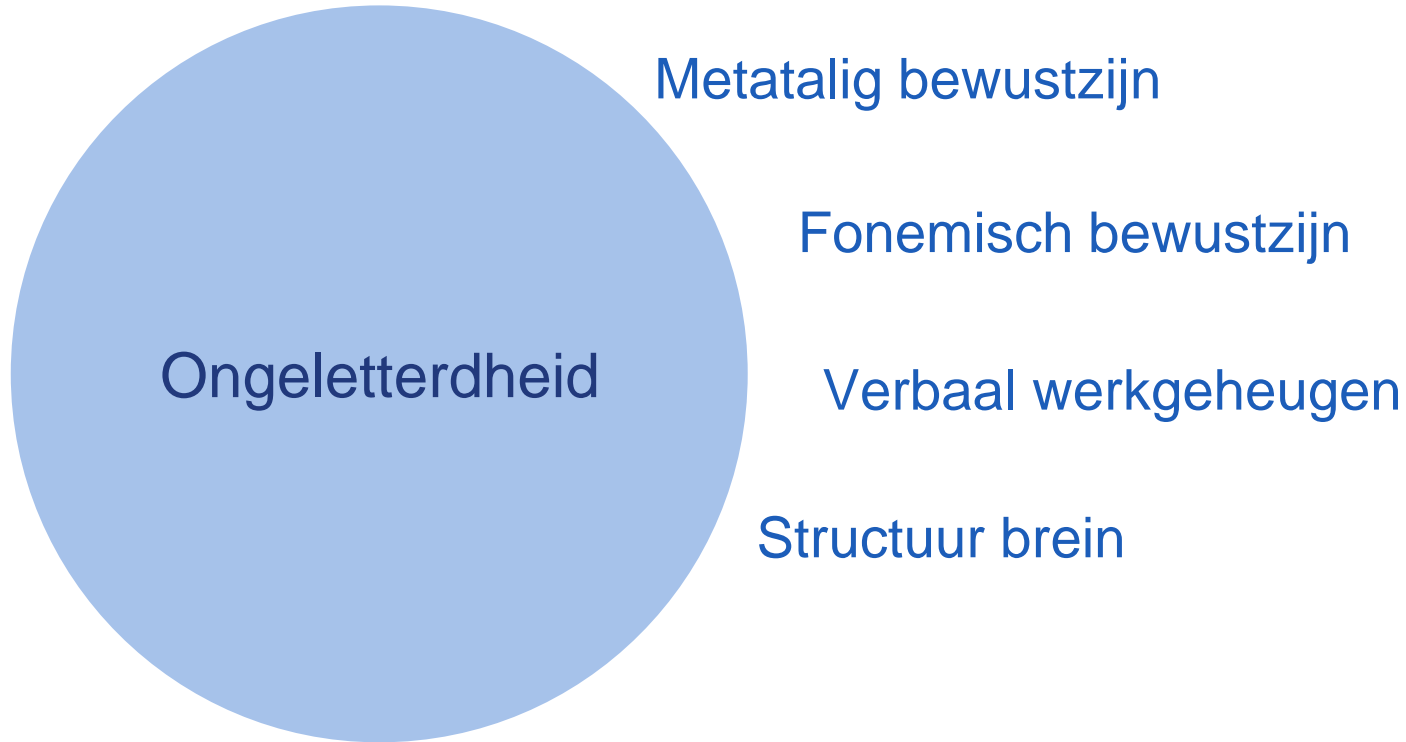
Metatalig bewustzijn

Fonemisch bewustzijn

Verbaal werkgeheugen

De vezel kagelt aan de porel

GELETTERDHEID / SCHOLING HEEFT IMPACT

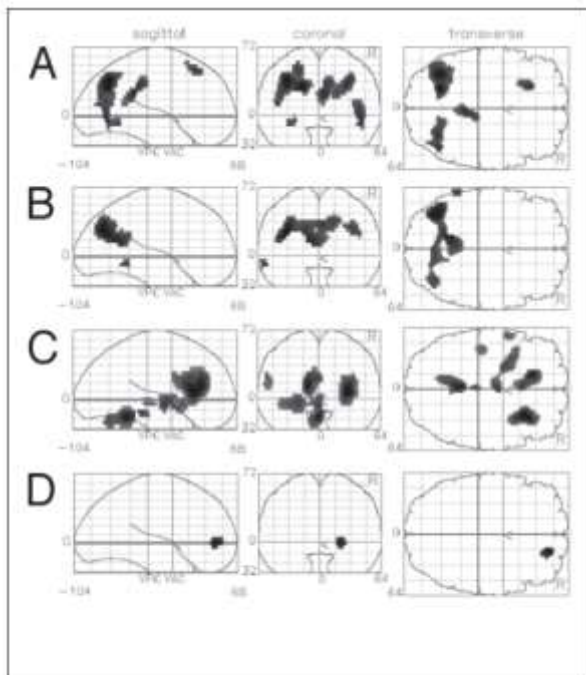
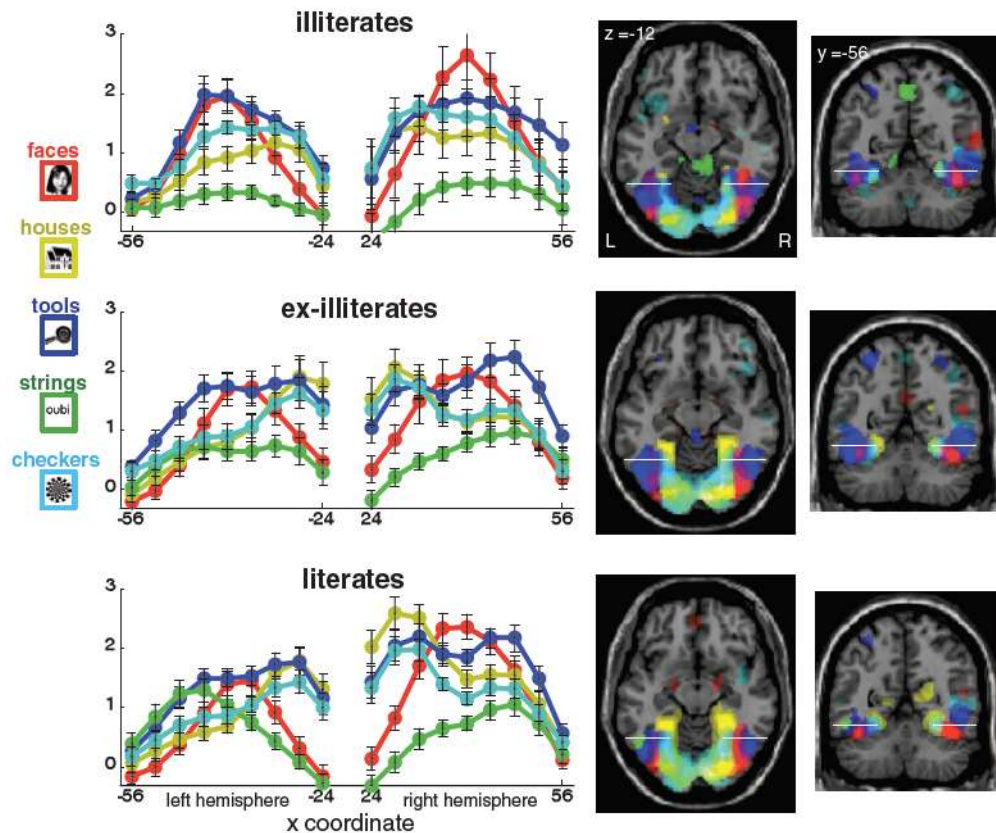
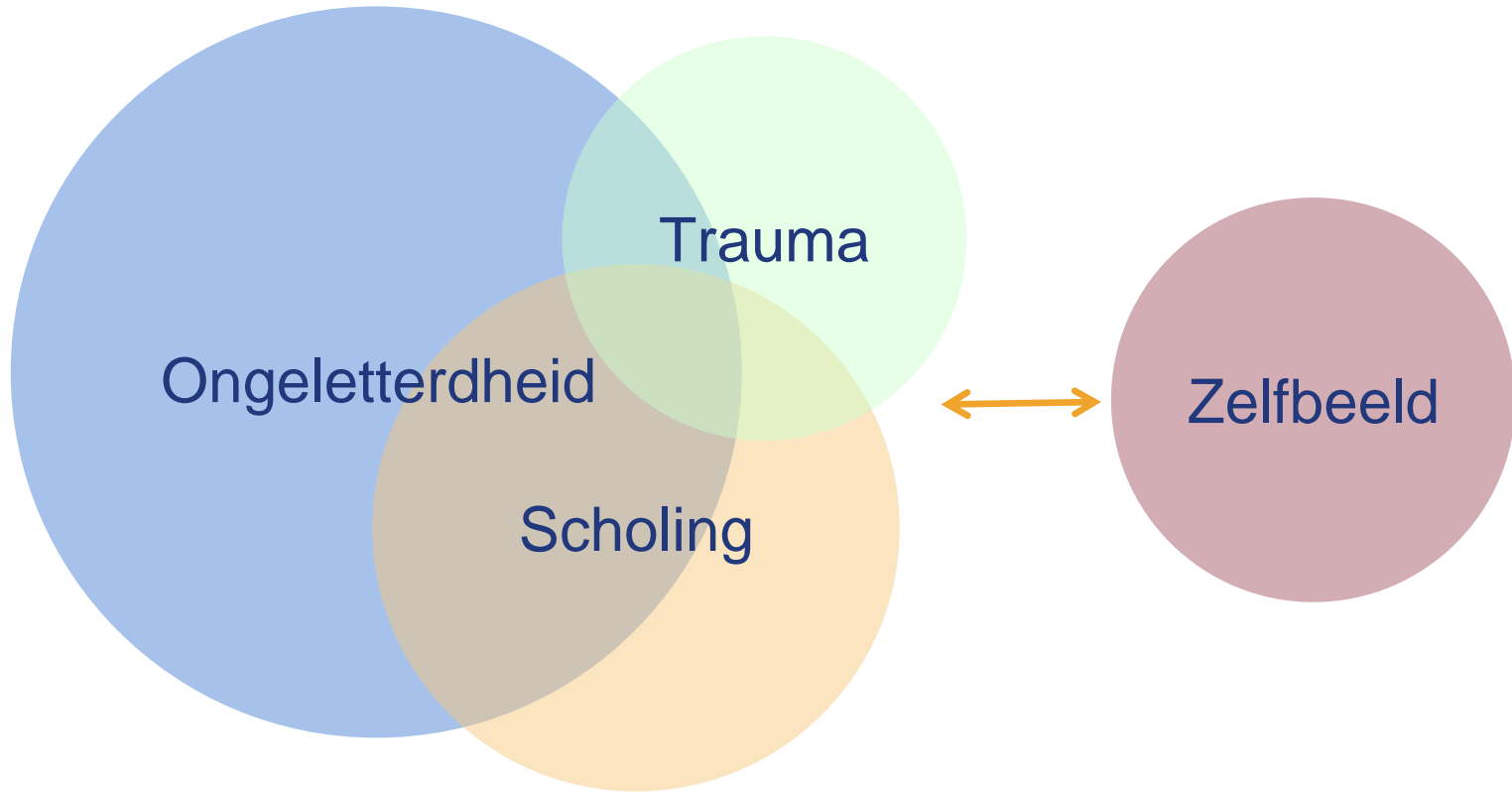

Figure 1. Maximum intensity projections of the SPM[Z] thresholded at $Z = 2.58$ (omnibus significance $p \leq .005$) in the words-pseudowords contrast in the literate (A) and in the illiterate (B) groups. The reverse contrast (pseudowords-words) in the literate (C) and in the illiterate (D) groups. For further details and results see Castro-Caldas et al. (1998).

ONGELETTEDHEID IS GEEN GEÏSOLEERD FENOMEEN

EN TOCH ZIEN WE LEERWINST!

Listening performance

Fast track

Standard track (ref = slow)

LOR > 4 years (ref = < 1 year)

L2 vocabulary

English

Time

diff = 1.07, *Cohen's d* = 0.69

diff = 0.58, *Cohen's d* = 0.37

diff = -0.65, *Cohen's d* = 0.42

diff = 0.40, *Cohen's d* = 0.26

diff = 0.14, *Cohen's d* = 0.09

diff = 0.11, *Cohen's d* = 0.07

Reading performance

Fast track

Standard track

Time

L2 vocabulary

LOR 1-4 years

LOR > 4 years

diff = 3.01, *Cohen's d* = 1.05

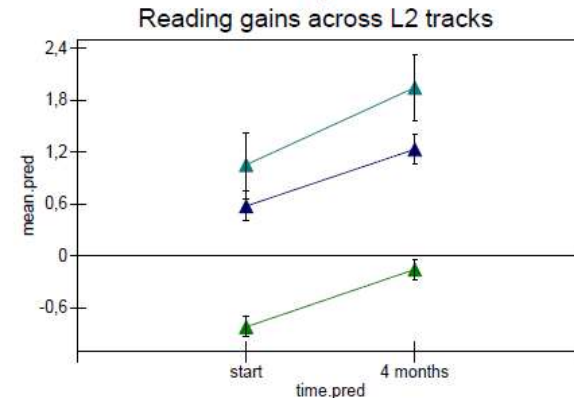
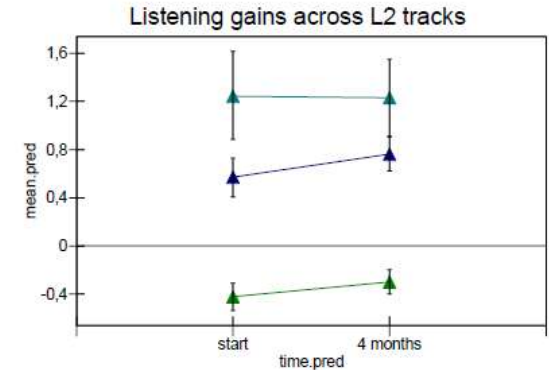
diff = 2.46, *Cohen's d* = 0.72

diff = 0.68, *Cohen's d* = 0.41

diff = 0.37, *Cohen's d* = 0.23

diff = -0.22, *Cohen's d* = 0.13

diff = -0.46, *Cohen's d* = 0.28

CONCLUSIE

ER IS VEEL MOGELIJK!

CONCLUSIE

- Oefenkansen doen ertoe
- Interactie doet ertoe
- Mensen worden beter, ook al lijkt het soms niet zo
- Wat bij de ene persoon werkt, werkt misschien niet bij de andere

- Hou het tof!

Bart Deygers | Marieke Vanbuel

Vertalen, Tolken & Communicatie

MULTIPLES

Bart.Deygers@ugent.be

Marieke.Vanbuel@ugent.be

www.ugent.be